

X Seminarium WEP

JAN Józef PODOSKI (1904-1998)

Janusz Bublewski

JAN JÓZEF PODOSKI (1904-1998).

Dr inżynier elektryk, specjalista trakcji elektrycznej, świetny organizator, czynny uczestnik trzech wojen, zasłużony oficer Sił Zbrojnych na Zachodzie (1939-1946). Więzień Urzędu Bezpieczeństwa PRL. Profesor Politechniki Warszawskiej, inicjator budowy metra warszawskiego, ekspert ONZ, członek SEP od roku 1928.

Doctor honoris causa PW, członek założyciel PTETiS. Członek honorowy PTETiS i SEP. Honorowy Obywatel Warszawy.

Urodzony 2 stycznia w Kijowie jako syn Romana (elektryka — specjalisty trakcji elektrycznej) i Marii z Za

krzewskich h.Trzaska (1870-1957).

Okres dzieciństwa od 1907 r. spędził w Warszawie. W czasie pierwszej wojny światowej wraz z siostrą i rodzicami przebywał na Ukrainie. W 1918 r. rodzina powróciła do Warszawy. Młodziutki Jan brał czynny udział w rozgrywających się wydarzeniach.

Jako czternastoletni harcerz, rozbrajał Niemców (w listopadzie 1918), a w wojnie z sowietami (1920), jako szesnastolatek, pełnił służbę ochotniczą na froncie w plutonie sztabowym 7. Brygady Kawalerii.

W roku 1922 zdał maturę i rozpoczął studia na Wydziale Elektrotechnicznym Politechniki Warszawskiej (PW). Jako student nadal działał w harcerstwie, a poza tym — w zarządzie studenckiej Bratniej Pomocy oraz w Korporacji

Arkonia.

W czasie studiów, ze względu na trudną powojenną sytuację materialną, pracował początkowo jako kreślarz. W latach 1925-26 zatrudnił się w Wydziale Liczników Elektrowni „Warszawa” jako młodszy, a następnie — starszy monter.

Jeszcze w czasie studiów został asystentem prof. Kazimierza Drewnowskiego w Katedrze Miernictwa Elektrycznego PW (1926). W roku 1928 zdał egzamin dyplomowy broniąc projektu elektryfikacji podmiejskiej linii kolejowej z Warszawy do Otwocka.

Po studiach, został skierowany na **roczny staż zawodowy do Francji, Włoch, Szwajcarii i Maroka, gdzie zapoznawał się z najnowocześniejszymi wówczas rozwiązaniami z za**

kresu trakcji elektrycznej.

W latach 1929-33 odbywał służbę wojskową w **Szkole Podchorążych Rezerwy Artylerii** we Włodzimierzu Wołyńskim. **Ukończył ją z pierwszą lokatą** uzyskując szablę prymusa. Następnie otrzymał przydział do 7. batalionu 18. Pułku Artylerii Lekkiej.

Po ukończeniu służby wojskowej rozpoczął pracę w Warszawskim Biurze Elektryfikacji Kolei jako kierownik Działu Trakcji Elektrycznej (od 1933). Następnie pracował w Contractors Committee — brytyjskiej firmie elektryfikacji kolei, jako zastępca kierownika budowy, przy elektryfikacji linii kolejowej **Pruszków – Warszawa – Otwock**.

W roku 1939 został dyrektorem naczelnym Bydgoskich Zakładów Przemysłowych. Pracując tam, był jednocześnie

zatrudniony (na 1/2 etatu) jako starszy asystent w Katedrze Urządzeń Elektrycznych PW, gdzie prowadził studenckie prace dyplomowe z trakcji elektrycznej.

Dobrze zapowiadającą się karierę zawodową i naukową przerwał wybuch drugiej wojny światowej.

Jan Podoski jako porucznik rezerwy rozpoczął wrześnieńską kampanię wojenną w Bydgoszczy, a zakończył na Litwie, skąd przez Szwecję, przedostał się do Francji i zgłosił się do formowanego tam Wojska Polskiego.

Dzięki rekomendacji spotkanego brata stryjecznego Jerzego Podoskiego (zawodowego kapitana) i znajomości języka francuskiego, został adiutantem generała Bolesława Jatelnickiego pełniącego obowiązki komendanta Wojska Polskiego w Paryżu.

Po kapitulacji Francji został ewakuowany do Anglii, gdzie znowu z pomocą brata Jerzego i dzięki biegłej znajomości j. angielskiego został adiutantem pułkownika Tadeusza Klimeckiego — szefa Sztabu Naczelnego Wodza generała Władysława Sikorskiego.

W roku 1942 ukończył polską Wyższą Szkołę Wojenną jako kapitan dyplomowany.

Zajmował się organizowaniem przerzutów lotniczych ludzi i sprzętu do kraju. Następnie został skierowany do sztabu 1. Dywizji Pancernej generała Stanisława Maczka i brał udział w walkach o wyzwolenie Belgii i Holandii. Za udział w wojnie otrzymał liczne odznaczenia polskie i zagraniczne.

W czasie pobytu w Anglii był współorganizatorem Od

działu Brytyjskiego Stowarzyszenia Elektryków Polskich (SEP). W ramach SEP opracowywano plany powojennej odbudowy i elektryfikacji kraju, prowadzono dyskusje, organizowano odczyty i wycieczki techniczne. Jan Podoski opracował projekt elektryfikacji Polski w zakresie elektryfikacji trakcji kolejowej.

Po zakończeniu wojny, został zdemobilizowany (1946) i rozpoczął pracę w biurze firmy **The English Company Co. Ltd w Bradford, jako projektant linii trolejbusowych.**

Ułożył też swoje życie cywilne zawierając związek małżeński z **Eleonorą Romanowicz-Jachimowicz, którą poznał w czasie pracy w Sztabie Naczelnego Wodza w Londynie.**

Mając dobrą pracę z perspektywą na korzystne służbowe wyjazdy zagraniczne, planował wraz z żoną pozostanie

w Anglii. Jednakże, na początku 1947 r. otrzymał list z Warszawy podpisany przez rektora PW i dziekana Wydziału Elektrycznego, proponujący objęcie wykładów na Politechnice Warszawskiej. Pomimo protestów małżonki, postanowił powrócić do kraju.

Po przyjeździe do Polski (lipiec 1947) został przyjęty z otwartymi ramionami na PW. Został kierownikiem Zakładu Trakcji Elektrycznej w nowopowstałym Głównym Instytucie Elektrotechniki i **prowadził wykłady** z przedmiotów **trakcji miejskiej i trakcji elektrycznej**. Wykładał też w Szkole Inżynierskiej Wawelberga i Rotwanda.

W listopadzie 1949 r. na Wydziale Elektrycznym PW obronił z wyróżnieniem pracę doktorską na temat prądów

błądzących.

Niestety, 9 grudnia 1949 r. został aresztowany i po długotrwałych, upokarzających przesłuchaniach, został osądzony pod absurdalnym zarzutem współpracy z obcym wywiadem oraz zamiarem obalenia siłą istniejącego ustroju. Został skazany (1951) na 8 lat więzienia. Wyrok odsiadywał w Sztumie, Wronkach i w więziennym biurze projektów BAK w Warszawie.

W roku 1954, na skutek podań matki motywowanych ciężką chorobą ojca Romana, został bezterminowo urlopowany i wrócił do domu ale niestety – dzień po śmierci ojca.

Na skutek działań adwokata został ułaskawiony dopiero w 1989 r. przez Wojskowy Sąd Najwyższy, który stwierdził całkowitą bezpodstawność wyroku z roku 1951.

Po wyjściu z więzienia kontynuował pracę na PW prowadząc wykłady i zajęcia po zmarłym ojcu — prof. Romanie Podoskim. Rozpoczął też pracę w Instytucie Gospodarki Komunalnej, gdzie **zorganizował i prowadził Zakład Komunikacji Miejskiej**.

Profesorem nadzwyczajnym został mianowany w roku 1956, a zwyczajnym — w 1962 r. W latach 1958-1969 z dwuletnią przerwą, był dziekanem Wydziału Elektrycznego PW.

Transport miejski stał się główną specjalnością zawodową Profesora. Przez 13 lat był konsultantem w Zakładzie Trakcji Elektrycznej Instytutu Elektrotechniki oraz ekspertem ONZ w sprawach komunikacji — doradzał między innymi w Egipcie, Iraku i Nigerii. Jako profesor wykładał

na uczelniach w Ghanie, Zairze i Algerii.

Przez całe życie udzielał się w organizacjach społecznych, zawodowych i naukowych.

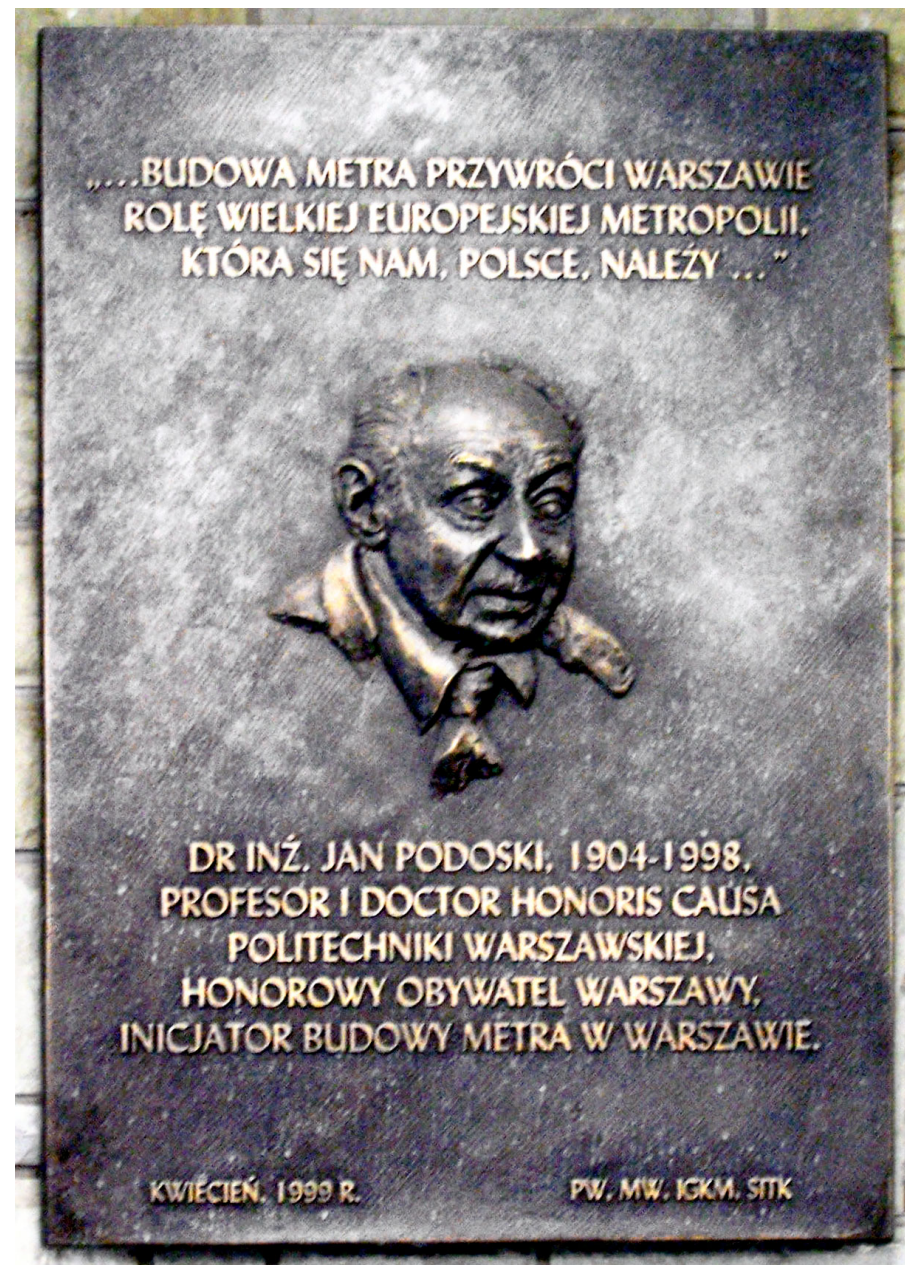
Był członkiem:

- **Stowarzyszenia Elektryków Polskich (SEP) od 1928 r.,**
- **założycielem Polskiego Towarzystwa Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej (PTETiS),**
- **czterech Komitetów Polskiej Akademii Nauk:**
Elektryfikacji Polski, Elektrotechniki, Energetyki oraz Transportu.

Przez wiele lat był członkiem i przewodniczącym Techniczno-Ekonomicznej Rady Naukowej przy Prezydencie m.st. Warszawy i przewodniczącym Rady Naukowo-Konsultacyjnej Generalnej Dyrekcji Budowy Metra.

Jego wieloletnie zaangażowanie w sprawę budowy metra w Warszawie zostało docenione faktem otwarcia przez Niego wspólnie z premierem Rządu RP pierwszego odcinka metra (1995) i umieszczeniem tablicy pamiątkowej z Jego wizerunkiem na stacji metra „Politechnika”.

Izba Gospodarcza Komunikacji Miejskiej corocznie przyznaje nagrody i wyróżnienia imienia Jana Podoskiego dla

wyrobów oraz nowoczesnych rozwiązań technicznych i technologicznych w komunikacji miejskiej.

Profesor Jan Podoski był człowiekiem o wybitnej inteligencji i wyobraźni, umiejącym bezstronnie i rzeczowo oceniać zaistniałą sytuację i podejmować właściwe decyzje.

Przeżył dużo w czasie 94-lat życia. Zmarł 22 listopada w Warszawie i jak sam oceniał były to „zbyt ciekawe czasy”.

*Janusz Bublewski
członek SEP*

Na podstawie:

1. Słownik biograficzny techników polskich, NOT Warszawa 2015.
2. Wiesław Seruga: *Prof. Dr inż. Jan Józef Podoski*. Wiadomości Elektrotechniczne nr 6/1999.

3. Jan Podoski: *Zbyt ciekawe czasy*. Wyd. Komunikacji i Łączności Warszawa 1991.
 4. Magdalena Hniedziewicz: *Dom pod sosnami*. TPZ Zielonka 2012.
 5. Informacje z internetu.
-

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ